

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Trestní odpovědnost v českém právu a připravované změny část. 1

V současné době probíhá poněkud chaotická veřejná i neveřejná diskuse o případném snížení hranice trestní odpovědnosti fyzických osob, stejně tak doznívají diskuse, týkající se trestní odpovědnosti právnických osob. Zatímco pokud jde o snížení věkové hranice trestní odpovědnosti, jde spíše o náhlou reakci na konkrétní problémy, v případě trestní odpovědnosti právnických osob je předloha zákona již projednávána v poslanecké sněmovně. Samotné vymezení trestní odpovědnosti jako takové lze v současné době v české právní úpravě nalézt v ustanoveních zákona č. [140/1961](#) Sb. trestní zákon (dále jen „TrZ“). Speciální úprava je pak obsažena v zákoně č. [218/2003](#) Sb. zákon o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen „ZSM“)

Trestní odpovědnost obecně

TrZ ve své obecné části vymezuje základy trestní odpovědnosti, tato obecná část zároveň stanoví obecné podmínky trestnosti. Komentář k TrZ vydaný nakladatelstvím C.H.BECK, autorů Šámala, Púry a Rizmana říká, že „základem trestní odpovědnosti je souhrn podmínek, při jejichž splnění vzniká trestní odpovědnost pachatele, kterou je míněna povinnost strpět za spáchaný trestný čin sankce stanovené trestním zákonem v rámci trestněprávního vztahu, který vznikne spáchaním trestného činu mezi pachatelem a státem“.

Základem trestní odpovědnosti je pak spáchaní trestného činu, který je definován v § 3 TrZ takto:

§ 3 Trestný čin

(1) Trestným činem je pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně - posuzuje se společenská nebezpečnost činu a konkrétní čin musí mít znaky, které jsou shodné se znaky, uvedenými v TrZ. Aby tedy konkrétní čin mohl být trestným činem, musí jednak obsahovat znaky uvedené v TrZ a musí být nebezpečný pro společnost - v případě nesplnění těchto podmínek se o trestný čin jednat nebude

(2) Čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestného činu - TrZ zde podrobněji upravuje otázku společenské nebezpečnosti činu.

(3) K trestnosti činu je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li tento zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti - obecně platí, že podmínkou trestnosti činu je úmyslné zavinění (úmysl pak může být přímý - pachatel chtěl způsobem v tomto zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem - § 4a TrZ, nebo úmysl nepřímý - pachatel věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn - § 4b TrZ

(4) Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je určován zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou

Trestným činem se tedy rozumí čin, který obsahuje již výše uvedené znaky skutkové podstaty trestného činu, nebezpečnost činu pro společnost a osoba, která tento čin spáchala dovršila patnáctý rok věku, tzn. že je ve smyslu

TrZ trestně odpovědná.

Výše uvedené však neplatí vždy, neboť otázka podmínek trestnosti je upravena i v ZSM, jako ve speciální právní normě.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)